

The kiss of the sun for pardon,

The song of the birds for mirth,
One is nearer God's Heart in a garden
Than anywhere else on earth.

For He broke it for us in a garden
Under the olive-trees
Where the angel of strength was the warden
And the soul of the world found ease.

(Dorothy Frances Gurney 'God's Garden')

O grădină – ce loc încântător, plin de farmec, pace și bucurie. Parcă și numai gândul la o grădină ne înviorează și ne liniștește. Chiar și amintirea unei grădini ne bucură – soarele jucând printre frunzele unui măr încărcat de fructe, trandafirii aplecându-și capetele maiestose în bătaia vântului parfumat, bătrâna fântână cu apă rece, ciripitul păsărilor și zumzetul albinelor – acest loc ferit de griji, drag și veșnic luminos, parcă ne-ar aduce aminte de vremuri mai bune, de copilarie, poate de rai.

Nu e greu să ne dăm seama că grădinile, chiar și cele mai simple, în care sunt cultivați cartofi, ardei și leuștean, iar fasolea se cațără pe araci, au ceva ce ne îndeamnă la contemplație, ceva ce prin însuși pământescul lor ne trimite cu gândul la nepământesc. Grădinarul destoinic, ce și-a îngădit o bucată de pământ bun, a gustat apa, a cântărit lumina, a măsurat cu grijă grosimea humei și a încercat cu nările direcția vânturilor (spre a îl parafraza pe Blaga) știe că în ciuda tuturor eforturilor lui, de nu dă Domnul ploaie la momentul potrivit, de nu îl izbăvește de revărsarea apelor, de grindină și îngheț, de dăunătoare, de vântul vijelios și de soarele arzător, munca sa e în zadar. Omul înțelept poate învăța multe de la o mică grădină.

El își va aminti de rai, dar și de cădere. El știe că aici este locul în care din sudoarea frunții își va câștiga pâinea. Vigen Guroian spune că „mântuirea noastră include pământul și toate creaturile, de care suntem susținuți și prin care Dumnezeu continuă să acționeze spre mântuirea noastră.” (Grădina ca parabolă teologică) Lucrând ogorul inimii sale, spre a câștiga Pâinea Cerească, omul îndeplinește menirea de mijlocitor între cer și pământ. „Dumnezeu a dat oamenilor răspunderea sfântă de a mijloci harul lui Dumnezeu și, aducând binecuvântări, să ridice vechiul blestem al lui Adam și să izgonească demonii din orice făptură vie, din pământ, din apele lui și din aerul său.” (ibid.)

Omul înțelept, ce știe a citi cartea naturii, și știe a desluși minunile în micile evenimente care se întâmplă într-o grădină, învață despre moarte, dar și despre Înviere. Sf. Ignatie Briancianinov scrie despre livada însingurată în care se afla chilia sa. La vreme de iarnă, în zilele mai frumoase, el ieșea din chilie și contempla livada, care dormea într-o liniște măreață, ca de moarte, sub zapada albă: „privirile îngândurate mi se îndreptau fără să vreau spre livadă, se aținteau spre ea, ca și cum ar fi urmat să deslușească o taină. Astfel stăteam într-o zi și priveam cu luare-aminte livada. Când, deodată, a căzut vâlul de pe ochii sufletului meu: înaintea lor s-a deschis cartea naturii. Scrierea aceasta, dată spre citire celui dintâi zidit Adam, este acea carte ce cuprinde în sine cuvântul Duhului și e asemenea Dumnezeuieștii Scripturi. Oare ce înțelepciune mi s-a arătat în acea livadă? O pildă a învierii morților – învățătură puternică, care prin însăși înfățișarea lucrărilor sale e aidoma Învierii. Dacă nu am fi fost obișnuiți să vedem învierea naturii în vremea primăverii, aceasta ni s-ar părea de-a dreptul minunată și cu totul de necrezut. Noi nu ne mai minunăm de ea din pricina obișnuinței; deși privim minunea. Deja este ca și cum nici nu am mai vedea-o!” (Sf. Ignatie Briancianinov, „Livada la vreme de iarnă”)

Dar să ne ridicăm privirile spre Grădina Ghetsimani, unde Mântuitorul și-a început în sudoarea sângerie a frunții mântuitoarea lucrare a Patimilor. Cu adevărat, cutremurătoare priveliște, spre care abia dacă îndrăznim a ne îndrepta ochii. Mântuitorul se retrage cu ucenicii aici, luându-i deoparte pe Petru și cei doi fii ai lui Zevedei, îndemnându-i să se roage și să privegheze

Împreună cu El. Este o chemare la comuniune. Dar ei adorm.

Mântuitorul se roagă, puțin mai departe. Într-o frumoasă prediciă, Sfântul Ioan Maximovici vorbește despre această rugăciune fierbinte a Domnului din grădina Ghetsimani: „Părintele Meu, de este cu puțință, treacă de la Mine paharul acesta; însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu.” (Mat. 26:39) Domnul știe ce urmează: trădarea, Patimile, Crucea. Iar firea lui umană se tulbură în fața acestei priveliști. Dar, așa cum explică Sfântul Ioan, zbuciumul sufletesc al Domnului nu se datorează numai perspectivei suferinței trupești. „Lucrarea ce îi stă înaintea spre a o înfăptui este mai mare decât oricare alta. [...] înaintea privirii Dumnezeuului-Om tot ce avea să fie înfăptuit este descoperit. El se jertfește de bunăvoie pentru mântuirea omului.” (Sf. Ioan Maximovici, „Pentru Ce s-a rugat Domnul Hristos în Grădina Ghetsimani?”) Domnul ia asupra sa păcatele întregii omeniri, de la păcatul lui Adam, la ultimul păcat săvârșit înainte de a răsună ultima goarnă, spre a le pironi pe Cruce. (Sf. Mitrofan Filaret de New York, „De Sfânta și Marea Vineri”) „Dar jertfa nu va fi mântuitoare dacă va simți doar suferința sa, personală. El trebuia să fie chinuit de rănilor păcatului de care omenirea suferea. Inima Dumnezeuului-Om era cuprinsă de o tristețe de nespus. Toate păcatele oamnelor, mari și mici s-au înfățișat înaintea privirii sale. [Ca Dumnezeu, totdeauna îi sunt cunoscute], dar acum întreaga lor greutate și fărâdelege este simțită și de natura Lui umană. Sufletul său sfânt și nepătat se umple de groază. Suferă așa cum păcătoșii înșiși, ale căror inimi împietrite nu simt cum păcatul întinează și cum îi separă de Creator, nu suferă.” (Sf. Ioan Maximovici, loc cit.)

Domnul ia asupra Sa păcatul lumii, împreună cu consecințele acestuia. „Dar pentru a simți întreaga greutate a consecințelor păcatului, Fiul lui Dumnezeu lasă firea Sa umană să simtă chiar și grozăvia despărțirii de Dumnezeu. Acest moment va fi de nesuportat pentru ființa Sa sfântă și fără de păcat. Un strigăt puternic îi va scăpa de pe buze: „Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce m-ai părăsit?” Și știind această oră de pe acum, sfântul Său suflet se umple de groază și tristețe.” (ibid.) Astfel, din marea Sa dragoste, Domnul primește în sufletul Său întreaga omenire, întinată și suferindă, o primește suferind mai mult decât poate ea suferi, spre a o mântui.

Multe se pot spune despre cele petrecute în Grădina Ghetsimani, dar nu este locul aici. Totuși, putem reflecta, știind că nimic nu se petrece la întâmplare, de ce a ales Mântuitorul acest loc, o simplă grădină, o livadă de măslini. Poate este echivalentul cetății al pustiei. Reprezintă poate începutul nevoinei, al lucrării dragostei jertfelnice ce trebuie dusă la până sfârșit pe Golgota. Dar este și simbolul Învierii. În orice caz, privind spre Ghetsimani, cu inima înfrântă și smerită, suntem îndemnați la comuniune, la rugăciune și naștere din nou întru Hristos, prin dragoste împreună pătimitoare.

Amintindu-ne de Ghetsimani*

Scris de Smaranda Comănescu
Joi, 13 Aprilie 2023 14:17

* Articol publicat inițial în revista Școala Noastră a Liceului Teoretic „Sfinții Trei Ierarhi”, Nr. 10 (2023)